

Asia: Lausuntopyyntö Pudasjärven Pukasuon tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta (POPELY/1870/2025)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Winda Energy Oy suunnittelee 11-14 voimalan tuulivoimapuistoa Pudasjärvelle. Hankealueen pinta-ala on n. 925 ha ja suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on 350 m. Sähkönsiirtoreitit kulkevan Pudasjärveltä Yli-lin läpi ja päätyvät lin kuntaan. Pukasuon sähkönsiirtoreitti liittyy osaksi Windan Kuikkasuon tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoreittiä.

2 Lausunto

Hankealueelle on tehty koko alueen kattava pesimälinnustoselvitys kaudella 2023. Selvityksen perusteella on rajattu neljä linnustollisesti arvokasta kohdetta. Suunnitellut voimalinjat sijoittuvat osin linnustollisesti arvokkaille alueille. Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Tehtyjen luontoselvitysten perusteella hankealueelta rajattiin saucon lisääntymis- ja levähdysalueita. Ohjelmassa esitetyssä kartassa (Kuva 8.7. Kartta saucon rajatuista lisääntymis- ja levähdyspaikoista) voimaloita suunnitellaan rajattujen saucon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen alueelle tai niiden tuntumaan. Luke huomauttaa, että mikäli saucon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee sauikko huomioida sillan tai rummun rakenteissa ja rakentamisen ei tule kohdistua saucon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen.

Pintavesien osalta ohjelma on suppea ja kalastoa ei mainita ollenkaan. Tältä osin Luke näkee tärkeäksi, että hankkeen mahdollisiin vaikutuksiin kalaston osalta tullaan perehtymään tulevassa selostusvaiheessa. Pintavesistöjen kannalta on olennaista suunnitella hankkeen työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin. Yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida, että jokivesistössä vesistöön päätyvä kuormitus vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan päin koko joen matkalla, toki laimentuen virtaaman kasvaessa.

Hankealue rajautuu Metsähallituksen Puka-ahon hankkeeseen. Tämän lisäksi (40 km säteellä) hankkeen ympäristöön sijoittuu 22 eri vaiheissa olevaa hanketta. Alle 10 km etäisyydelle hankkeesta sijoittuu kolme Natura-aluetta (Tyräsuo, Kärppäsuo-Räinänsuo ja Kaakkurinlammet. Näistä Tyräsuo sijoittuu alle 5 km etäisyydelle. Hankealueelle sijoittuu kolme virtavesien välittömiä lähiympäristöjä.

Tämän hankkeen selostusvaiheessa tulee kiinnittää erityisesti huomiota läheisiin linnustollisesti arvokkaisiin kohteisiin ja Natura-alueisiin sekä hankkeen yhteisvaikutuksiin. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoima- ja uusiutuvan energian rakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Luke huomauttaa, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja.

Pukasuon tuulivoimahanke sijaitsee poronhoidon osalta Kollajan paliskunnan alueella. Hankkeen suunnitellut sähkönsiirtoreittivaihtoehdot sijoittuvat Kollajan, Ikosen sekä Oijärven paliskuntien alueille. Hankkeen YVA-ohjelmassa poronhoitoon ja porotalouteen kohdistuvan vaikutusarvioinnin osakokonaisuudet tavoitteineen, aineistoineen ja menetelmineen on kuvattu hyvin lyhyesti ja suurpiirteisesti. Selostuksessa todetaan kuitenkin, että hankkeen vaikutuksista porotalouteen ja poronhoitoon tehdään erillinen selvitys, jossa vaikutukset poronhoitoon arvioidaan tukeutuen Paliskuntain yhdistyksen oppaaseen poronhoidon tarkastelusta maankäyttöhankkeissa.

Selvityksessä kerrotaan myös hyödynnettävän kartta-aineistoja (Porolaitumet ja poronhoidon -paikkatietoaineisto) sekä paliskunnan kanssa käytävää vuoropuhelua. Lisäksi todetaan, että vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään erityisesti paliskunnan kanssa käytävää vuoropuhelua sen kokemukseen perustuvaa tietoa porojen laitumista ja alueiden käytöstä sekä eri alueiden merkityksestä paliskunnan toiminnan kokonaisuuden kannalta. YVA-ohjelmassa esitettyjen tavoitteiden mukaan hankealueen aiheuttamia vaikutuksia arvioidaan poronhoidon toiminta-alueisiin ja porojen liikkumiseen paliskunnan alueella. Samalla todetaan ehdotettavan keinoja mahdollisten havaittujen haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

Luke toteaa, että Pukasuon tuulivoimahanke YVA-ohjelmassa poronhoitoon kohdistuvaa vaikutusarviointia tavoitteineen, aineistoineen ja menetelmineen ei ole riittävästi kuvattu. Kyseisen YVA-ohjelman tulisi Luken näkemyksen mukaan sisältää tarkemmat kuvaukset poronhoitoon ja porotalouteen kohdistuvan vaikutusarvioinnin osakokonaisuuksista ja niiden toteuttamisesta. Näiden osakokonaisuuksien toteuttamisesta tulisi olla ainakin seuraavat tarkemmat kuvaukset: '

- 1) Mitä ja miten tutkimustietoa tai muuta saatavilla olevaa julkaisutietoa tuulivoiman ja samankaltaisten maankäyttöhankkeiden vaikutuksista poronhoitoon hyödynnetään?
- 2) Millaisia aineistoja ja taustatietoja kootaan ja hyödynnetään kun selvitetään ja kuvataan paliskuntien ja hankealueen poronhoitoa, laitumia, porojen laidunten käyttöä ja laidunkierroa sekä maankäyttöä?
- 3) Miten ja missä vaiheessa paliskuntien kanssa käytävät neuvottelut ja vuoropuhelu toteutetaan, jotta saadaan riittävät tiedot mm. poronhoidosta, laitumista, porojen laidunten käytöstä ja laidunkierrosta sekä nykyisestä maankäytöstä ja sen vaikutuksista poronhoitoon paliskunnissa ja hankealueella?
- 4) Kuinka kattavasti paliskunnilta tiedustellaan arvioita hankkeen mahdollisista vaikutuksista poronhoitoon ja porotalouteen?
- 5) Miten näitä paliskuntien antamia tietoja ja arvioita hyödynnetään lopullisissa vaikutusarvioissa?
- 6) Millä tavalla ja missä laajuudessa hankkeen yhteisvaikutukset mm. muiden vastaavien tai samankaltaisten toiminnassa ja rakenteilla olevien tai suunniteltujen hankkeiden sekä muun maankäytön kanssa arvioidaan?

10.10.2025

LUKE/3208/00.04.05/2025

7) Miten yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioidaan myös paliskuntien antamat tiedot ja arviot?

8) Miten poronhoitoon ja porotalouteen kohdistuvien haitallisten vaikutusten lieventämistä, kompensointia ja seurantaa tullaan huomioimaan ja selvittämään vaikutusarvioinnissa?

Luke katsoo, että sen edellä esittämät puutteet Pukasuon tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa tulee huomioida ja tehdä tarkempi suunnitelma poronhoitoon ja porotalouteen kohdistuvan vaikutusarvioinnin toteuttamisesta.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke korostaa, että metsäkanalintujen soidinpaikkaselvityksiä tulisi tehdä useampana peräkkäisenä vuonna, koska yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja lisää epävarmuutta. Saukolle tärkeiden elinympäristöjen läheisyys tulee huomioida voimaloiden sijainneissa. Ohjelma ei huomioi pintavesiä ja kalastoa riittävästi. Luke toteaa, että Pukasuon tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa poronhoitoon kohdistuvaa vaikutusarviointia tavoitteineen, aineistoineen ja menetelmineen ei ole riittävästi kuvattu. Luke korostaa yhteistyön merkitystä paliskuntien kanssa. Lisäksi Luke katsoo, että lausunnossa esitetyt puutteet Pukasuon tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa tulee huomioida ja tehdä tarkempi suunnitelma poronhoitoon ja porotalouteen kohdistuvan vaikutusarvioinnin toteuttamisesta. Hankkeen yhteisvaikutuksia muiden alueella sijaitsevien hankkeiden kanssa tulee tarkastella selostusvaiheessa huolellisesti.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 10.10.2025 klo 11:21:53.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Jouko Kumpula

Liitteet:

Tiedoksi: